Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

C 197 I

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

63 metai

2020 m. birželio 12 d.

Turinys

II *Komunikatai*

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI

Europos Komisija

2020/C 197 I/01 Komisijos komunikatas — Laipsniško ir koordinuoto su vizomis susijusios veiklos atnaujinimo gairės 1

LT

II

(Komunikatai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI

EUROPOS KOMISIJA

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Laipsniško ir koordinuoto su vizomis susijusios veiklos atnaujinimo gairės

(2020/C 197 I/01)

I. ĮVADAS

105 šalių piliečiai, norėdami atvykti į ES+ erdvę ([1]), turi gauti vizą. Prašymai išduoti vizą paprastai gali būti teikiami valstybių narių konsulatuose beveik visose trečiosiose šalyse visame pasaulyje. ES suderintą trumpalaikio buvimo vizų politiką visapusiškai taiko 26 Šengeno valstybės narės ([2]), pagal ją paprastai kasmet išduodama 15 mln. vizų.

Siekdamos sustabdyti COVID-19 pandemijos plitimą, dauguma valstybių narių nusprendė sustabdyti prašymų išduoti vizą, susijusių su nebūtinomis kelionėmis, nagrinėjimą, daugeliu atvejų neribotam laikui. Kai kurios valstybės narės taip pat nusprendė nebetaikyti atstovavimo susitarimų dėl vizų išdavimo kitų valstybių narių vardu. Kadangi tam tikrų kategorijų ([3]) esmines funkcijas atliekantiems keliautojams nebuvo taikomi ES masto kelionių apribojimai, Komisija paragino valstybes nares toliau teikti būtiniausias šių kategorijų asmenų prašymų išduoti vizą nagrinėjimo paslaugas, įskaitant pagal atstovavimo susitarimus ([4]). Valstybės narės kiek galėdamos užtikrino šių paslaugų teikimą, tačiau dėl vietos lygmens izoliavimo priemonių paslaugų teikimas dažnai buvo sutrikęs ir daugelyje pasaulio vietų tapo sunku ar net neįmanoma naudotis valstybių narių vizų išdavimo paslaugomis. Dėl visuotinių kelionių apribojimų 2020 m. gegužės mėn. valstybių narių per mėnesį išduotų vizų skaičius nesiekė 2 proc. viso paprastai per mėnesį išduodamo vizų skaičiaus.

Su vizomis susijusios veiklos atnaujinimas turėtų būti kuo labiau suderintas su laipsnišku kelionių apribojimų prie ES išorės sienų panaikinimu. Pagrindiniai šio proceso principai išdėstyti Komisijos komunikate dėl laikino nebūtinų kelionių į ES apribojimo taikymo trečio įvertinimo ([5]).

Sušvelninus apribojimus prie išorės sienų, laipsniškai atnaujinus tarptautines keliones ir sušvelninus izoliavimo priemones trečiosiose šalyse, keliautojai vėl turi turėti galimybę naudotis vizų išdavimo paslaugomis trečiosiose šalyse. Kad šis procesas būtų kuo sklandesnis, itin svarbu, kad valstybės narės veiklą atskirose trečiosiose šalyse atnaujintų koordinuotai ir suderintai, taip pat laikydamosi skaidrumo principo. Bendrosios teisinės suderintos vizų politikos nuostatos, išdėstytos Vizų kodekse, bus ir toliau taikomos. Be to, vietos lygmeniu procedūros turėtų būti toliau derinamos ir turėtų būti nuolat keičiamasi geriausios patirties pavyzdžiais, susijusiais su higienos protokolais ir naujais darbo metodais. Šiuo atžvilgiu svarbus vaidmuo teks reguliariam keitimuisi nuomonėmis rengiant vietos lygmens bendradarbiavimo Šengeno klausimais susitikimus, kuriuos koordinuos ES delegacijos.

([1]) ES+ erdvė apima visas Šengeno valstybes nares (taip pat Bulgariją, Kroatiją, Kiprą ir Rumuniją) ir keturias Šengeno asocijuotąsias valstybes. Ji taip pat apima Airiją ir Jungtinę Karalystę, jei jos nuspręstų derinti veiksmus.

([2]) 22 ES valstybės narės ir 4 Šengeno asocijuotosios valstybės.

([3]) COM(2020) 115 *final*.

([4]) Plg. 2020 m. kovo 18 d. Komisijos gaires.

([5]) COM(2020) 399.

Pradiniuose etapuose vietos lygmens izoliavimo priemonės turės įtakos išorės paslaugų teikėjų ir vizų skyrių pajėgumui priimti prašymus išduoti vizą pateikiančius asmenis ir tokius prašymus nagrinėti. Tačiau jei tokios vietos lygmens izoliavimo priemonės ir toliau bus taikomos tam tikrose vietovėse, vizų ir kelionių į ES paklausa taip pat bus nedidelė. Be to, negalima atmesti galimybės, kad tarptautinės kelionės bus atnaujinamos lėtai, o galimas susirūpinimas dėl tarptautinių kelionių tebesitęsiančios pasaulinės pandemijos sąlygomis reikštų, kad bendras prašymų išduoti vizą skaičius ateinančiais mėnesiais gali didėti labai lėtai. Vizų paklausa iki metų pabaigos greičiausiai išliks gerokai mažesnė nei įprasta, net ir trečiosiose šalyse, kuriose paprastai išduodama daug vizų ([6]).

Gegužės mėn. Komisija surengė du neoficialius pasikeitimus nuomonėmis su valstybių narių vizų ekspertais, siekdama pasirengti atnaujinti su vizomis susijusią veiklą. Šiuose susitikimuose visos valstybės narės susitarė, kad su vizomis susijusi veikla turėtų būti atnaujinama visiškai derinant apribojimų prie išorės sienų panaikinimą ir koordinuojant konsulatų veiklą kiekvienoje vietovėje.

Remiantis tomis diskusijomis, šių gairių tikslas – padėti valstybėms narėms darniai vykdyti šį procesą.

II. SU VIZOMIS SUSIJUSIOS VEIKLOS ATNAUJINIMAS

Kai tik bus sprendimas dėl nebūtinų kelionių į ES apribojimų panaikinimo, visos valstybės narės turėtų atnaujinti su vizomis susijusią veiklą, skirtą atitinkamoms trečiosioms šalims. Visais atvejais asmenims, kurie laikomi esmines funkcijas atliekančiais keliautojais, turėtų būti ir toliau teikiamos būtiniausios vizų išdavimo paslaugos visur, net jei konkrečioje trečiojoje šalyje ir toliau bus taikomi bendri kelionių apribojimai.

Kol pajėgumai nagrinėti prašymus išduoti vizą tebėra riboti, pirmenybė turėtų būti teikiama esmines funkcijas atliekančių keliautojų ir svarbiausių darbuotojų prašymams. Jei jų kilmės šalyje konsulinių pajėgumų vis dar nepakanka, valstybės narės šios kategorijos keliautojams, visų pirma jūrininkams, turėtų ir toliau išduoti vizas prie išorės sienų.

Tačiau, kai nebūtinos kelionės leidžiamos iš tam tikros trečiosios šalies, mėginimai nustatyti tokias papildomas prioritetinių keliautojų kategorijas atrodo nereikalingi ir nenaudingi. Tolesnis skirstymas pagal kelionės tikslus galėtų būti laikomas neproporcingu ir diskriminaciniu, nes jis negali būti susijęs su grėsme visuomenės sveikatai prašymo išduoti vizą etape. Be to, jei nebūtų susitarta, kuriam kelionės tikslui turėtų būti teikiama pirmenybė, būtų smarkiai pakenkta tikslui suderintai atnaujinti su vizomis susijusią veiklą.

Kai įmanoma, valstybės narės turėtų įsipareigoti atnaujinti veiklą vienu metu kiekvienoje vietovėje ir atitinkamais atvejais atnaujinti visapusišką atstovavimą kitoms valstybėms narėms vizų klausimais. Be to, valstybės narės, nagrinėdamos prašymus ir išduodamos vizas, privalo toliau taikyti Vizų kodekso bendrąsias taisykles. Taip visuomenei bus perduodama vienoda informacija ir bus užkertamas kelias palankiausių vizų išdavimo sąlygų paieškai ar kitokiam galimam piktnaudžiavimui.

Atsižvelgiant į tai, kad vidutiniškai 90 proc. visų prašymų išduoti vizą pateikiami per išorės paslaugų teikėjus, atnaujinant veiklą būtinas glaudus valstybių narių ir šių privačių veiklos vykdytojų veiklos koordinavimas. Nors išorės paslaugų teikėjai bus atsakingi už tinkamų higienos priemonių taikymą pagal vietos praktiką, valstybės narės turėtų atidžiai stebėti visus paslaugų teikėjų veiklos atnaujinimo aspektus.

Nors grėsmių visuomenės sveikatai vertinimas yra vizų išdavimo procedūros dalis, vizų politika nėra laikoma pagrindine sveikatos politikos priemone. Sveikatos patikrinimų neturėtų būti reikalaujama teikiant prašymą išduoti vizą, nes tai daroma prieš 6 mėnesius (jūrininkams – 9 mėnesius) ir ne mažiau kaip likus 15 dienų iki planuojamos kelionės.

1. Pasirengimas suderintam veiklos atnaujinimui ir jo įgyvendinimas

Valstybės narės raginamos nedelsiant pradėti rengti naujus prašymą išduoti vizą pateikiančių asmenų ir prašymų išduoti vizą priėmimo protokolus, kurie būtų taikomi ir išorės paslaugų teikėjams, ir konsulatams. Priemonių pavyzdžiai:

— higienos priemonių protokolų nustatymas:

  — darbuotojams: fizinio atstumo laikymasis, darbas pamainomis, apsaugos priemonės (pirštinės, veido kaukės, polimetilmetakrilato pertvaros prie langelių ir kt.);

  — prašymus išduoti vizas pateikiantiems asmenims: fizinio atstumo laikymasis, privalomas veido kaukių dėvėjimas, stovų su dezinfekavimo priemonėmis įrengimas ir kt.;

([6]) Pavyzdžiui, tokiose šalyse kaip Rusija, Kinija ar Indija.

— privalomas išankstinis susitikimo laiko paskyrimas, kad būtų galima patekti į patalpas;

— kuo didesnis fizinio kontakto ribojimas:

— išplėsti prašymų išduoti vizą pateikimo būdus, padedančius išvengti fizinio kontakto: pvz., galimybė prašymų išduoti vizą formas ir patvirtinamuosius dokumentus palikti nurodytoje vietoje arba pateikti internetu;

— griežtai laikytis taisyklės, kad prašymą išduoti vizą pateikiančių asmenų pirštų atspaudai turi būti renkami tik kartą per 59 mėnesius (sistemingai tikrinant, ar prašymą išduoti vizą pateikiančio asmens biometriniai duomenys jau yra Vizų informacinėje sistemoje, labai sumažėtų fizinio buvimo poreikis);

— naudoti bekontaktį mokėjimą, pvz., mokėjimą internetu arba nuotoliniu būdu.

2. **Prašymų išduoti vizą tvarkymas**

Bendra vizų politika turi būti įgyvendinama vienodai. Dabartinėje situacijoje nukrypimas nuo bendrųjų taisyklių galėtų padaryti neigiamą poveikį. Pavyzdžiui, dėl vizos teritorinio galiojimo ar galiojimo trukmės apribojimų vizos turėtojams bus sunku prisitaikyti prie staigių kelionių apribojimų pokyčių. Sistemingas vizų teritorinio galiojimo apribojimas galėtų pakenkti valstybėms narėms, kurių teritorijoje nėra pagrindinių oro uostų, taip pat dažnai keliaujantiems asmenims. Be to, dėl tokių apribojimų ateityje galėtų atsirasti naujų transporto spūsčių, nes esmines funkcijas atliekantys keliautojai (pvz., sunkvežimių vairuotojai, orlaivių ir laivų įgulų nariai) negalėtų laisvai judėti. Taip pat galėtų būtų daromas didelis spaudimas ribotiems valstybių narių vizų išdavimo pajėgumams, kai pradedama atnaujinti veiklą.

Atnaujindamos veiklą valstybės narės turėtų laikytis toliau nurodytų principų.

a) *Vizų kodekso taikymas*

Toliau taikomos bendrosios Vizų kodekso nuostatos. Visų pirma:

— vienodos vizos (galiojančios visoje Šengeno erdvėje) turėtų būti išduodamos pagal bendrąsias nuostatas. Nėra teisinio pagrindo sistemingai išduoti riboto teritorinio galiojimo vizas;

— valstybės narės neturėtų riboti vizų galiojimo trukmės, nes tai nepadeda veiksmingai užkirsti kelio COVID-19 plitimui. Be to, vizos turėjimas nesuteikia jos turėtojui absoliučios teisės kirsti išorės sieną, nes atvykimo sąlygos pagal Šengeno sienų kodeksą bus dar kartą patikrintos kelionės metu;

— daugkartinės vizos turėtų būti išduodamos pagal bendrąsias taisykles. Ilgalaikės vizos sumažins valstybių narių konsulatų darbo krūvį, visų pirma kai veikla atnaujinama dirbant mažesniam darbuotojų skaičiui, nes nuolat keliaujantys asmenys turi rečiau kreiptis dėl naujos vizos.

b) *Visuomenei teikiama informacija*

— Valstybės narės (ir išorės paslaugų teikėjai) turėtų užtikrinti, kad laiku būtų teikiama informacija apie naujas higienos priemones ir prašymą išduoti vizą pateikiančių asmenų ir prašymų išduoti vizą priėmimo protokolus;

— vizos turėtojai turėtų būti individualiai informuojami (grąžinant pasą pridedamas informacinis lapas), kad vienodos vizos turėjimas nereiškia, kad keliautojui netaikomi jokie papildomi kelionių apribojimai, kurie gali būti taikomi ES ir kurie taikomi nepriklausomai nuo asmens pilietybės, pavyzdžiui, karantino reikalavimai.

c) *Atstovavimo tvarka*

— Turėtų būti atnaujinta dabartinė atstovavimo tvarka, kad prašymą išduoti vizą pateikiantys asmenys prašymą galėtų pateikti savo gyvenamosios vietos šalyje, be kita ko, dėl vizos, su kuria leidžiama atvykti į valstybes nares, kurios neturi konsulato ir kurioms nėra atstovaujama tam tikroje vietovėje;

— jeigu tam tikruose konsulatuose kyla laikinų sunkumų dėl pajėgumų, valstybės narės, vadovaudamosi solidarumo principu, turėtų skubiai susitarti dėl *ad hoc* atstovavimo tvarkos. Bus ypač svarbu užtikrinti, kad esmines funkcijas atliekantys transporto sektoriaus darbuotojai, pavyzdžiui, sunkvežimių vairuotojai ir traukinių mašinistai, orlaivių ir laivų įgulų nariai galėtų teikti prašymus išduoti vizą.

d) *Koordinavimas ir keitimasis informacija vietos lygmeniu*

Daugelyje trečiųjų šalių izoliavimo ir judėjimo suvaržymo priemonės buvo įgyvendintos per labai trumpą laiką. Dėl to konsulatai ir išorės paslaugų teikėjai nedelsdami sustabdė veiklą, vykdyta kitose šalyse dirbančių darbuotojų repatriacija. Tokiais atvejais dažnai nebuvo pakankamai laiko tinkamai informuoti kitas valstybes nares. Norėdamos atnaujinti veiklą, valstybės narės, priešingai, turėtų siekti kuo optimaliau koordinuoti veiklą bei informacijos srautą ir keistis geriausios patirties pavyzdžiais, susijusiais su pritaikytais darbo metodais, įskaitant skirtus išorės paslaugų teikėjams, su kuriais jos bendradarbiauja. Koordinavimas ir savitarpio informavimas taip pat labai svarbūs tuo atveju, jei ateityje reikėtų iš naujo nustatyti tam tikrus kelionių apribojimus.

3. **Vietos lygmens bendradarbiavimo Šengeno klausimais vaidmuo**

Vietos lygmens bendradarbiavimui Šengeno klausimais tenka labai svarbus vaidmuo užtikrinant suderintą bendros vizų politikos įgyvendinimą bet kuriuo metu. Pastaruoju metu keisdamosi nuomonėmis valstybės narės ne kartą pabrėžė, kad ES delegacijų koordinuojamam vietos lygmens bendradarbiavimui Šengeno klausimais tenka labai svarbus vaidmuo dalijantis žiniomis apie padėtį vietoje (pavyzdžiui, epidemiologinę padėtį, vietos lygmens izoliavimo ir karantino priemones) ir užtikrinant praktikos suderinimą ir visuomenės informavimą. Komisija primena, kad tinkamas vietos lygmens bendradarbiavimas Šengeno klausimais yra bendra valstybių narių ir ES delegacijų atsakomybė. Valstybių narių centrinės valdžios institucijos turėtų suteikti savo konsulatams visas galimybes veikti lanksčiai, kad jie galėtų prisitaikyti prie suderinto veiklos atnaujinimo metodo, dėl kurio susitarta vietos lygmeniu bendradarbiaujant Šengeno klausimais.

III. **IŠVADA**

Koordinuotas su vizomis susijusios veiklos laipsniškas atnaujinimas visame pasaulyje yra uždavinys, kurį valstybės narės gali veiksmingai išspręsti veikdamos išvien. Siekiant užtikrinti Šengeno erdvės vientisumą ir garantuoti bendros vizų politikos veikimą nepaprastai svarbu vengti vienašalių veiksmų ir užtikrinti, kad vietos lygmeniu bendradarbiaujant Šengeno klausimais būtų iki galo atliekamas koordinavimo vaidmuo. Komisija yra pasirengusi remti šias valstybių narių pastangas – jomis, jei jos bus tinkamai valdomos, bus sudarytos sąlygos sklandžiai atnaujinti tarptautines keliones, verslo, turizmo ir žmonių tarpusavio ryšius, kurie yra labai svarbūs mūsų europietiškam gyvenimo būdui, kartu kuo labiau kontroliuojant grėsmes sveikatai.

Negalima atmesti galimybės, kad dėl antrosios COVID-19 pandemijos bangos ar kitos visuotinės ekstremaliosios sveikatos situacijos ateityje gali tekti iš naujo nustatyti kelionių apribojimus. Trumpuoju laikotarpiu bendrųjų ilgalaikių daugkartinių vizų išdavimo taisyklių taikymas visiems reikalavimus atitinkantiems prašymą išduoti vizą pateikusiems asmenims, visų pirma esmines funkcijas atliekantiems transporto sektoriaus darbuotojams, pavyzdžiui, **sunkvežimių vairuotojams ir traukinių mašinistams** ir **orlaivių ir laivų įgulų nariams**, taip pat bus laikoma nenumatytų atvejų priemone. Tai padės išvengti pasikartojančių administracinių kliūčių, su kuriomis per pastarąsias kelias savaites susidūrė daugelis esmines funkcijas atliekančių keliautojų. Turėtų būti siekiama, kad bendra vizų politika būtų atsparesnė didelio masto sutrikimams, kokius patyrėme pastaraisiais mėnesiais.

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT